

Anti-pestprotocol 2023-2024

Inhoud

Inleiding.....	2
Uitgangspunten.....	2
Achtergrondinformatie	3
Preventieve maatregelen.....	5
Het anti-pestprotocol	6
De mentor.....	6
Coördinator Leerlingenzaken (CLZ).....	6
De vakdocent.....	7
Anti-pest coördinator.....	7
Hoe te handelen na een melding van cyberpesten	7
Bijlage 1	8
Bijlage 2	9

Inleiding

Dit is het anti-pestprotocol van het Lekpoort College. Dit protocol bevat een kort theoretisch kader over wat (cyber)pesten is, preventieve maatregelen, stappenplan na melding van pesten, individuele rollen binnen dit stappenplan en een stappenplan tegen cyberpesten. Het anti-pestprotocol is ontwikkeld voor de leerlingen, ouder(s)/verzorger(s) en medewerkers van deze school, zodat het handelen in geval van pesten bekend is. Het hoofddoel van dit protocol is het beschermen van de leerling en het voorkomen/bestrijden van pesten, door alle betrokkenen duidelijkheid te bieden over ieders rol.

Uitgangspunten

Dit anti-pestprotocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan:

- Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen.
- De school is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat, waarbij pesten als onveilig wordt gezien.
- Docenten en onderwijsondersteunend personeel moet pesten kunnen signaleren en vervolgens actief kunnen ingrijpen op de situatie of doorgeven van de situatie.
- De school dient te beschikken over een directe aanpak wanneer het pesten de kop opsteekt (het anti-pestprotocol).
- De school ontplooit preventieve (les) activiteiten.

Achtergrondinformatie

Er is een duidelijk verschil tussen plagen en pesten. We spreken over plagen wanneer het vertoonde gedrag onschuldig is en niet beledigend van aard. Het gaat dan om een spel, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Plagen is niet systematisch en heeft geen nadelige gevolgen voor degene die het ondergaat.

We spreken van pesten als een leerling systematisch en regelmatig bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend. Het lastige van pesten is, dat het zich veel in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om greep op te krijgen. Pesten is daarom ook nooit volledig weg te krijgen, maar het kan wel voorkomen of tegengegaan worden.

Vooraf het cyberpesten is een variant die moeilijk tegen te gaan is. Het kan anoniem en buiten de school om gebeuren. Verder in dit protocol de manier waarop wij als school hiermee omgaan en ingrijpen.

Pestgedrag kan zich op meerdere manieren uiten;

- Met woorden: vernederen, belachelijk maken, schelden of dreigen. Dit kan uiteraard ook digitaal plaatsvinden via social media.
- Lichamelijk: trekken aan kleding, duwen, schoppen, slaan of andere manieren van fysiek contact.
- Achtervolgen: opjagen, achternalopen, in de val laten lopen, klemzetten of opsluiten.
- Uitsluiting: doodzwijgen, negeren of uitsluiten van activiteiten.
- Stelen en vernielen: afpakken van spullen, materiaal van anderen stuk maken of beschadigen.
- Afpersing: dwingen om spullen af te staan, geld afpersen of dwingen iets te doen als activiteit.
- Meelopen: de pester ondersteunen in zijn gedrag, meelachen om het pesten en meedoen aan pesterijen.

Er zijn verschillende rollen binnen een peestsituatie:

- De gepeste leerling: dit is de leerling die systematisch en regelmatig wordt gepest. De pester zoekt een kenmerk van de leerling die afwijkt van wat diegene 'normaal' vindt. Hiermee starten de pesterijen vaak. Een kind dat gepest wordt, praat er thuis of op school niet altijd over. Goed om daarom de volgende signalen in de gaten te houden:
 - De leerling wil niet meer naar school
 - Thuis niet meer over school vertellen
 - Oogt erg ongelukkig
 - Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden (kan ook een persoonlijke keuze zijn).
 - Slechtere resultaten op school dan voorheen
 - Regelmatig spullen kwijt of met kapotte spullen thuiskomen
 - Niet willen slapen, vaker wakker worden, nachtmerries hebben.
 - Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
 - Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
 - De verjaardag niet willen vieren
 - Bepaalde kleuren niet meer willen dragen
 - Thuis prikkelbaar, boos en verdrietig zijn
 - Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven

- De pester is vaak de sterkere leerling in de groep. Van binnen zijn zij vaak onzeker en ze proberen zichzelf dan groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee. Pestgedrag kan dieperliggende oorzaken hebben:
 - Een problematische thuissituatie
 - Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet)
 - Een voortdurende strijd om de macht in de klas
 - Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of resultaten)
 - Een zwak gevoel voor autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)
- De meelopers en andere leerlingen; meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen of om vrienden/vriendinnen te verliezen.
- Het publiek; dat zijn de leerlingen die niets met de pestsituatie te maken hebben, maar ook niet ingrijpen als ze het zien. Zij kijken toe hoe de pestsituatie kan plaatsvinden.

Naast pesten op school bestaat er ook een andere variant van pesten, namelijk cyberpesten. Cyberpesten is het vertonen van pestgedrag via social media (Instagram, Tiktok, Facebook, Snapchat, Twitter, Youtube, Telegram, WhatsApp, Bereal, etc).

Cyberpesten kan veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders anoniem kunnen blijven en het internet sneller verspreid en groter is. Informatie die op internet staat, is vaak heel moeilijk te verwijderen.

Er zijn verschillende manieren van cyberpesten:

- Pest-mail: schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen
- Stalking: het systematisch en regelmatig lastigvallen van iemand door het blijven sturen van hatelijke berichten of het dreigen met geweld via berichten.
- Het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals; pornografie, gewelddadig materiaal etc.
- Ongewenst contact met vreemden
- Pornografische beelden die worden gedeeld van een leerling, die in eerste instantie in vertrouwen waren verstuurd.
- Hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook uit de naam van een ander berichten sturen met hatelijke of bedreigende woorden.
- Foto's van leerlingen bewerken op een negatieve manier
- Negatieve comments achterlaten op social media, die van kwetsende en bedreigende aard zijn.

Preventieve maatregelen

- Alle brugklassen starten in de eerste klas met een brugklaskamp. De mentor van de klas is hierbij aanwezig. Gedurende dit brugklaskamp is er een activiteit met leerlingen en mentor, waarbij de gehele klas afspraken gaat maken en die ook moeten ondertekenen. Dit zijn afspraken rondom de veiligheid in de klas, maar ook rondom de omgang met elkaar. Dit om leerlingen in te laten zien hoe je met elkaar om gaat.
- Alle klassen op het Oosterlicht College Vianen hebben mentoruren. In die mentoruren wordt er aandacht besteed aan de schoolregels, cyberpesten, maar ook aan de omgangsregels. Elke mentor maakt duidelijk hoe we hier op school met elkaar omgaan en welke consequenties aan het verbreken van deze regels hangen. Ook wordt het anti-pestprotocol gedeeld met de leerlingen en besproken. Het delen van dit anti-pestprotocol zal plaatsvinden in een mentorles. Voor leerjaar 1 is het fijn als dit gebeurd voordat zij op kamp gaan en voor alle andere leerjaren in de tweede week van het schooljaar in een mentorles.
- Aan het begin van het schooljaar zit altijd een anti-pestweek. Dit is een landelijk initiatief, waarbij alle scholen extra aandacht besteden aan het onderwerp pesten. Dit wordt door activiteiten binnen het mentoruur gedaan of vaklessen van de vakdocent, maar ook wordt dit schoolbreed gedragen door o.a. posters, armbandjes etc.
- Alle collega's zijn op de hoogte van dit anti-pestprotocol. Mocht zich een 'pest' situatie in de klas voordoen, weten alle collega's hoe te handelen, zodat een situatie snel opgelost kan worden.
- Er wordt actief gebruik gemaakt van Magister om peestsituaties of verdenkingen van pesten te noteren. In Magister kunnen collega's dit dan teruglezen en zo ook oplettend zijn voor deze situatie.

De school heeft voor leerjaar 2 ook een activiteit gepland staan, wat de veilige school driedaagse heet. Dat zijn drie dagen waarbij de leerlingen allerlei workshops krijgen. Deze workshops hebben allemaal een achterliggende boodschap. Het onderwerp pesten, respect en normen/waarden komen hierin ook terug.

Het anti-pestprotocol

De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, gaat de mentor in gesprek met de betrokken leerlingen. Eerst is het gesprek met de gepeste leerling en vervolgens met de pestende leerling. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. Een leidraad voor zo'n gesprek is terug te vinden in bijlage 1 en 2.
De mentor noteert de situatie in Magister. Zo kunnen collega's ook oplettend zijn voor verdere situaties.
Ook goed om ouder(s)/ verzorger(s) tijdig in te lichten over de situatie. Dit kan al snel via een mailtje of telefoongesprek.
2. De mentor bespreekt in het gesprek ook het vervolgtraject mocht het pesten zich herhalen (vervolgtraject staat hieronder verder benoemd).
3. De mentor kan na zo'n situatie ook in gesprek gaan met de klas. Dit is situatie afhankelijk. Dit gesprek is meer bedoeld om de groeps sfeer te herstellen en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
4. Als het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan het CLZ (coördinator leerlingzaken). De mentor maakt ook direct een notitie in Magister.

Coördinator Leerlingzaken (CLZ)

1. De CLZ'er neemt de rol van de mentor over, bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
2. De CLZ'er heeft een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden, afhankelijk van de situatie.
3. In het contact met de pester is het doel driedig, namelijk:
 - o Confronteren
 - o Mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
 - o Helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
4. In het contact met de gepeste wordt gekeken waar de gepeste hulp bij nodig heeft.
5. De CLZ'er adviseert zo nodig, zowel aan pester als de gepeste, hulp op vrijwillige basis door de leerlingbegeleider.
6. De CLZ'er stelt alle betrokken ouders op de hoogte wanneer er sprake is van herhaaldelijk gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hem op de hoogte van een eventueel vervolgtraject of gemaakte afspraken.
7. De CLZ'er bespreekt de mogelijkheden tot hulp met de ouders.
8. De CLZ'er koppelt eventuele sancties aan het vertoonde pestgedrag en maakt ook afspraken als dit gedrag aanhoudt.
9. De CLZ'er koppelt vervolgens alle informatie terug aan de mentor. De terugkoppeling vindt ook altijd plaats via Magister, zodat het genoteerd staat.

De volgende sancties kunnen ingezet worden door CLZ (of in overleg door met CLZ door mentor):

- In sommige gevallen is een gesprek voldoende en maak je duidelijke afspraken voor in de toekomst.
- In andere gevallen kan het nodig zijn de afdelingsleider/directrice in te schakelen. Dit is in principe alleen in gevallen die te maken hebben met geweld of dergelijke bedreigingen.
- Schorsing; wanneer ook het voorgaande anti-pestprotocol niet werkt, volgt een schorsing van een dag. Daarna krijgt de pestende leerling een lange schorsing.
- Schoolverwijdering; wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van betrokken partijen koppig blijft en het ongewenste pestgedrag voortzet, liggen er geen perspectieven meer tot verandering. De school kan dan geen veiligheid meer waarborgen voor de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan het inzetten van de schoolverwijderingsprocedure via de Inspectie van Onderwijs

De vakdocent

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding bij de mentor of CLZ'er doen om hulp en overleg in gang te zetten.

De vakdocent maakt ook een notitie in Magister, zodat andere docenten geïnformeerd zijn en ook kunnen signaleren.

Anti-pest coördinator

De anti-pest coördinator vormt en deelt het beleid rondom pestgedrag en hoe te handelen, kan meedenken met de mentor of CLZ'er om tot een oplossing te komen en zorgt dat anti-pesting onder de aandacht blijft binnen de school. In principe denkt de anti-pest coördinator alleen met een casus mee, als zowel de mentor als CLZ'er er niet uitkomen. De anti-pest coördinator wordt in principe niet ingezet om de situatie op te lossen.

Hoe te handelen na een melding van cyberpesten

1. Zorg dat de leerling de berichten bewaart vertel ouders dat de berichten bewaard moeten blijven. Dit kan d.m.v. printscreen, foto's of de daadwerkelijke berichten bewaren.
2. Blokkeren van de afzender. Leg de leerling uit hoe dit gedaan kan worden.
3. Probeer de dader op te sporen. Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer/ telefoon het bericht is verzonden.
4. Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling. Bespreek met de ouders wat de vervolgstappen zijn. Cyberpesten gebeurt voornamelijk in de vrije tijd, dus ouders spelen hier een grote rol in. (Vervolgstappen zijn afhankelijk van de situatie en kan je met CLZ bespreken of anti-pest coördinator).
5. In sommige gevallen gebeurt het pesten in de privésferen. School kan hier dan helaas geen rol in spelen. De enige rol die school dan kan betekenen is het signaleren van het pesten binnen de school en dit communiceren met ouder(s)/verzorger(s). Ouder(s)/verzorger(s) kunnen ook aangifte doen bij de politie.

Binnen het Oosterlicht College Vianen maken wij gebruik van het protocol Social Media. Dit protocol biedt handvatten voor het verantwoordelijk omgaan met sociale media. Dit protocol is te vinden in de bijlage van ons veiligheidsbeleid. Het veiligheidsbeleid is te vinden op de website van de school.

NB: in zeer ernstige gevallen zulks ter beoordeling van de directie – kan van het bovenstaande worden afgeweken: het oproepen van ouders, aangifte bij de politie, contact met vertrouwensinspecteur, vertrouwenspersonen binnen school, schorsing en eventuele verwijdering van school behoren dan tot de mogelijkheden.

Bijlage 1

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (Doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (Doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan want **niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.**

Bijlage 2

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

Confronteren is

- Probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- Relatiegericht. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. **Zeg nooit: Je bent heel gemeen.** Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

- Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.
- Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen?
- Biedt zo nodig hulp aan van de leerlingbegeleider of psycholoog (op vrijwillige basis)

Het pestgedrag moet stoppen

- Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie richtlijnen pesten).